

Sanksionimi i naftës dhe gazit do te bëhet kritik: Çfarë do të thotë Lufta në Ukrainë për BE-në

Article by Shahin Vallée

April 14, 2022

Pushtimi i Ukrainës ka riformuar politikën Evropiane brenda pak ditësh. Bashkimi Evropian ka vendosur sanksione të pashembullta financiare ndaj Ruisë, por tregtia e naftës dhe gazit vazhdon të rrjedhë. A është energjia hapi tjetër dhe nëse po, a janë rikthyer në tryezë energjia bërthamore dhe qymyri? Me avancimin e Ruisë dhe mungesën e Shteteve të Bashkuara, a do të shohim një shtytje të vërtetë të një ushtrie Evropiane? Ne diskutojmë çështjet kryesore të BE-në me ekonomistin Shahin Vallée.

Gezeta Evropiane e Gjelbër: Sanksionet e shpallura nga Bashkimi Evropian dhe Shtetet e Bashkuara janë ndoshta më të rëndësishmet të vendosura ndonjëherë ndaj një ekonomie të madhe si Rusia. Ju i keni përshkruar ata si potencialisht revolucionarë. Megjithatë, ato nuk zbatohen për energjinë dhe Rusia ende po fiton qindra miliona dollarë në ditë nga nafta dhe gazi. Në çfarë kuptimi janë ata revolucionarë? Çfarë ndikimi do të kenë ato në aftësinë e Ruisë për të drejtuar luftën?

Shahin Vallée: Sanksionet erdhën në tre valë. Të parët synonin individë dhe kompani. Këto ishin shumë të ngjashme me sanksionet që u vendosën në vietet 2014-2015 kur Rusia pushtoi Krimenë. Por shumë shpejt, fokusi politik u zhvendos në përjashtimin e bankave ruse nga Swift si niveli i dytë i sanksioneve. Swift është një sistem i mesazheve elektronike që lehtëson transfertat ndërmjet bankave. Objektivi është izolimi i Ruisë nga sistemi financiar ndërkombëtar. Por sanksionet e Swift përjashtuan pagesat në lidhje me energjinë dhe disa fusha të tjera. Ndërsa kjo mund të jetë politikisht simbolike, për sa kohë që sanksionet e Swift mbeten të kufizuara, ato janë të padobishme. E vetmja gjë që do të kishte vërtet rëndësi për Rusinë do të ishte përjashtimi i gjithë sistemeve të saj bankare nga pagesat ndërkombëtare. Përjashtimi vetëm i një pjese të tij, gjë që kanë bërë edhe SHBA-ja dhe Evropa, është shumë e paefektshme.

Vala e tretë e sanksioneve pasoi menjëherë ato në Swift. Këto sanksione kishin në shënjestër Bankën Qendrore të Ruisë, duke ngrirë asetet e saj dhe duke e penguar atë të përdorte shumë nga rezervat e saj të mbajtura jashtë shtetit. Rezervat valutore janë ato që lejojnë Rusinë t'i rezistojë presionit ekonomik përballë sanksioneve tregtare. Ata sigurohen që Rusia, për shembull, të përmbushë detyrimet e saj të pagesave ndërkombëtare, në mënyrë që të vazhdojë të importojë mallra dhe të paguajë borxhin në emër të huaj. Arka luftarake e Ruisë para pushtimit ishte rreth 630 miliardë dollarë amerikanë, këto sanksione e reduktuan atë në rreth një të tretën e kësaj.

Kjo valë e tretë e sanksioneve ndikon në aftësinë e Ruisë për të duruar presionin ekonomik me kalimin e kohës, por krahas stokut të rezervave, ka edhe një fluks. Evropa vazhdon të importojë çdo ditë naftë dhe gaz në vlerë prej më shumë se 500 milionë eurosh nga Rusia. Edhe nëse Rusia është e shkëputur nga rezervat e saj valutore, ajo sërish merr gati 30 miliardë euro në tremujor në valutë të huaj nga këto shitje dhe ndoshta më shumë me rritjen e çmimeve. Kjo i siguron një probabilitet të konsiderueshëm Ruisë për të vazhduar financimin e përpjekjeve të saj në luftë dhe për të mbështetur ekonominë e saj.

Our latest edition - Moving Targets: Geopolitics in a Warming World - is out now.

It is available to read online & order straight to your door.

[READ & Order](#)

Çfarë lloj zgjedhjesh politike do të duhet të bëjë Evropa nëse është e vendosur të dëmtoj kapacitetin e Ruisë në drejtim të luftës?

Çështja e sanksionimit të naftës dhe gazit do të bëhet kritike në Evropë në ditët dhe javët në vijim. Nëse Evropa dëshiron të qëndrojë e bashkuar në luftimin e këtij agresioni rus, ajo do të duhet të reduktojë importet e naftës dhe gazit. Këto sanksione do të na dëmtonin po aq sa do të dëmtonin Ruisë. Për disa vende, kjo do të nënkuptonte shkurtimin e importeve të energjisë deri në 50 për qind. Kjo do të ishte e padëgjuar, prandaj Evropianët ende nuk e kanë ndjekur atë rrugë. Por nëse jemi seriozë për të ndihmuar Ukrainën në këtë betejë, është e pashmangshme.

Sanksionet mbi energjinë ngrenë të gjitha llojet e pyetjeve themelore filozofike dhe ekologjike. Si ta zëvendësojmë naftën dhe gazin me burime të tjera të energjisë? A do të duhet Gjermania të rifillojë, të paktën përkohësisht, operacionet e centraleve bërthamore që koalicioni aktual po planifikonte ti mbyllte? A do të thotë përdorimi i qymyrit si alternative e mundshme?

Kjo dilemë vendimtare e energjisë është arsyeja pse të Gjelbërit janë kondratiktor, veçanërisht për shkak të angazhimit të tyre për të dalë nga energjia bërthamore në Gjermani. Por nuk ka asnjë mënyrë që të ndalojmë importet e gazit natyror dhe të naftës nga Rusia nëse nuk i mbajmë të hapura termocentralet bërthamore në Gjermani dhe nuk djegim më shumë qymyr në Evropë, që do të thotë të refuzojmë angazhimet tona për reduktimin e emetimeve. Të Gjelbrit duhet të pajtohen me këtë.

Pra, shkurtimi i rrjedhës së energjisë është thelbësor. Përveç thyerjes së disa tabuve rreth energjisë bërthamore, a duhet të përgatitemi për racionimin e energjisë?

Është e pashmangshme. Nëse duam që së shpejti të çlirohemi nga nafta dhe gazi rus, nuk ka rrugë tjetër veç racionimit – si për korporatat ashtu edhe për individët. Do të nënkuptojë uljen e sistemeve tona të ngrohjes dhe ventilimit, marrjen e dusheve të ftohta dhe reduktimin e prodhimit tonë të mallrave dhe prodhimit me intensitet energjie. Është një ndryshim rrënjësor, dhe jo diçka që ne mund ta bëjmë shumë shpejt, por mund të bëhet. Ne priremi të harrojmë, por kur ndodhi Fukushima, Japonia mbylli menjëherë termocentralet e saj bërthamore, të cilat përbëjnë 80 për qind të prodhimit të saj të energjisë elektrike,

dhe kaloi në gaz natyror. Evropa tani duhet të bëjë të kundërtën.

Reduktimet masive të konsumit të energjisë që janë të nevojshme për të mbështetur Ukrainën do të nevojiteshin gjithashtu për të arritur objektivat tona të reduktimit të emetimeve. Në një farë mënyre, është një provë. Nëse nuk mund ta ndryshojmë rrënjësisht konsumin tonë të energjisë në kohë lufte, dyshoj shumë se mund ta bëjmë këtë për të përmbushur objektivat tona klimatike.

Nëse nuk mund ta ndryshojmë rrënjësisht konsumin tonë të energjisë në kohë lufte, dyshoj shumë se mund ta bëjmë këtë për të përmbushur objektivat tona klimatike.

A është ky momenti kur planet e Marrëveshjes së Gjelbër Evropiane për një Evropë më autonome, pjesërisht të ri-industrializuar dhe më të gjelbër vijjnë në vete? A mundet gjeopolitika të nxisë tranzicionin e gjelbër në Evropë?

Çdo krizë gjeopolitike ndërkombëtare, qoftë lufta tregtare e Donald Trump kundër Kinës që përfundoi duke prekur Evropën, kriza e Covid-19 që ekspozoi dobësitë relative të zinxhirëve tanë të furnizimit, apo ky konflikt në kufijtë e Evropës, nënvizon ndërvarësinë thelbësore të ekonomisë dhe ngre pyetjen nëse ai nivel i pavarësisë është i qëndrueshëm. Ekziston një tendencë për të rinacionalizuar ose rishqyrtuar zinxhirët e furnizimit dhe tranzicioni i energjisë së gjelbër shton një vrull të mëtejshëm.

Në mes të luftimeve, Ukraina i ka bërë thirrje BE-së që të pranojë anëtarësimin e saj me efekt të menjëhershëm. Gjeorgjia dhe Moldavia kanë ndjekur shembullin. Si e lexoni këtë apel? A ekziston rreziku i përkeqësimit të fushatës ruse?

Ajo që më duket inkurajuese në këto kërkesa është se ata nuk po kërkojnë të anëtarësohen në NATO dhe BE. Mendoj se një kërkesë për anëtarësim në NATO dhe një përgjigje pozitive ndaj kësaj kërkesë në rrethanat aktuale vetëm sa do ta përkeqësonte situatën. Kërkesa për t'u bashkuar me BE-në është më shumë politike, ka më pak ngjyrim ushtarak dhe për këtë arsye është më e kuptueshme dhe e pranueshme.

Kërkesa shtron pyetje themelore për Bashkimin Evropian. A është koha e duhur për t'i dhënë një rrugë pranimi Ukrainës dhe të tjerëve? Çfarë lloj Evrope po krijojmë nëse ajo vazhdon të zgjerohet pa u thelluar? Zgjerimi i mundshëm i BE-së për të përfshirë Ballkanin Perëndimor e kishte ngritur tashmë këtë çështje. Nëse vazhdojmë të zgjerojmë kufijtë e Evropës, vazhdojmë të shtojmë shtetet anëtare me të drejtën e vetos në një strukturë qeverisëse që tashmë po vuan nga një sasi e tepruar e fuqisë së vetos, a nuk po gjymtojmë aftësinë e Evropës për të vepruar në botë?

Pikëpamja ime është se Bashkimi Evropian duhet t'i përgjigjet në mënyrë të favorshme kërkesës së Ukrainës, por që ne duhet të kemi një bisedë serioze se si të mirëpresim anëtarët e rinj në të njëjtën kohë me thellimin e Bashkimit aktual. Mund të nënkuptojë pranimin e një Bashkimi Evropian me disa shtresa të integritit politik, dhe për rrjedhojë rimendimin e traktateve aktuale Evropiane mjaft thellë dhe pranimin e nevojës për

ndryshimin e traktateve. Nëse pranimi i Ukrainës dhe të tjerëve ndihmon për të provokuar një debat institucional rreth reformimit të institucioneve Evropiane dhe reformimit të demokracisë Evropiane, unë jam i gjithë pro. Nëse është një vendim i marrë me nxitim që përfundon duke rrëmbyer një bisedë rreth reformës institucionale Evropiane, unë do të shqetësohesha.

*A është koha e duhur për t'i dhënë një rrugë
pranimi Ukrainës dhe të tjerëve? Çfarë lloj
Evrope po krijojmë nëse ajo vazhdon të
zgjerohet pa u thelluar?*

Që nga ribashkimi dhe gjatë gjithë epokës së Merkelit, shpenzimet ushtarake të Gjermanisë kanë qenë shumë të ulëta. Në ditët pas pushtimit, kancelari Olaf Scholz njoftoi një politikë të re të rritjes së shpenzimeve të mbrojtjes në Gjermani. Ndërkohë, shumë vende të BE-së po dërgojnë armë të vogla dhe raketa kundërajrore në Ukrainë, edhe institucionet e BE-së do ta financojnë gjithashtu këtë përpjekje. A shënon pushtimi një ndryshim të përhershëm në politikën Evropiane të mbrojtjes?

Po, mendoj se ky është një ndryshim strukturor. Lëvizja e Gjermanisë është shumë radikale dhe e rëndësishme. Presioni është rritur mbi Gjermaninë, për të rritur shpenzimet e saj të mbrojtjes për gati dekada, si nga SHBA, të cilat ankoheshin se Gjermania nuk po përmbushte angazhimet e saj në NATO, si dhe nga brenda Evropës. Francezët, veçanërisht nën udhëheqjen e Emmanuel Macron, ishin të shqetësuar se Gjermania nuk kishte asnjë interes në ndërtimin e një kapaciteti mbrojtës Evropian dhe për këtë arsye po krijonin një situatë të varësisë Evropiane.

Kjo mund të hapë rrugën për integrimin Evropian të mbrojtjes. Macron ka qenë shumë i përkushtuar ndaj temës së ndërtimit të autonomisë ose sovranitetit strategjik të Evropës gjatë pesë viteve të fundit. Tani më në fund ka pak blerje nga Gjermania për këtë projekt, pas vitesh hezitimi. Ajo që është interesante është se ajo po zhvillohet nën një koalicion që përfshin socialdemokratët dhe të gjelbërit, dy partitë që supozohej të ishin ata më kundër ndaj armatimeve dhe rritjes së shpenzimeve për mbrojtjen. Ndoshta ishte e mundur vetëm nga një koalicion i tillë.

Pyetja e vërtetë që ende nuk ka marrë përgjigje dhe së cilës ndoshta nuk do ta dimë përgjigjen menjëherë, është nëse angazhimi i Gjermanisë do të jetë drejt ndërtimit të një mbrojtjeje Evropiane apo një mbrojtjeje kombëtare që përforcon kuadrin e NATO-s. Unë prirem të mendoj se do të shkojë më shumë në drejtim të Evropës dhe më pak në drejtim të NATO-s. Por kjo do të ishte një tjetër ndryshim shumë radikal.

Midis dy drejtimeve, a nuk ka më shumë gjasa që fuqitë e mëdha ushtarake Evropiane si Franca, Polonia, Gjermania dhe Mbretëria e Bashkuar të marrin një rol më të madh brenda aleancës së NATO-s?

Të dyja opsionet janë të mundshme në këtë pikë. Opsioni i mbrojtjes Evropiane është shumë i pranishëm në kë aspekt. BE-ja po mobilizon Fondacionin e saj Evropian të Pages

për të furnizuar Ukrainën me 500 milionë euro armë. Mund të jetë një hap i fortë në drejtim të arkitekturës Evropiane të mbrojtjes, por kjo nuk është e specifikur. Nga ana tjetër, marrëdhëniet historike midis Gjermanisë dhe SHBA-së ose ngurrimi i vendeve të Evropës Qendrore dhe Lindore për të investuar në këto konstruksione të BE-së janë arsye për të pritur një kornizë më të fortë të NATO-s.

E thënë kështu, ka një pikë të qartë në favor të mbrojtjes Evropiane: Shtetet e Bashkuara kanë munguar jashtëzakonisht gjatë gjithë kësaj krize Ukrainase. Askush në Evropë, veçanërisht në Evropën Lindore, nuk mashtrohet më nga nocioni se angazhimi i SHBA-së është ai që ka qenë. Joe Biden mezi përmendi Ukrainën gjatë fjalimit të tij për gjendjen e bashkimit. Ndërsa 10 deri në 15 vite më parë, kjo luftë do të ishte fronti dhe qendra e politikës amerikane dhe SHBA-ja do të ishte në qendër të negociatave aktuale. Tërheqja e SHBA-së nga skena ndërkombëtare ka filluar që kur Barack Obama hyri në Shtëpinë e Bardhë dhe kjo është shumë e perceptueshme në Evropë për ata që duan ta kuptojnë. Edhe entuziastët e NATO-s kanë filluar ta kuptojnë këtë.

Askush në Evropë, veçanërisht në Evropën Lindore, nuk mashtrohet më nga nocioni se angazhimi i SHBA-së është ai që ka qenë.

Të Gjëlberit Gjermanë janë në një qeveri që po rrit shpenzimet e mbrojtjes. Kandidati presidencial i Gjëlber Francez, Yannick Jadot mbështet dërgimin e armëve në Ukrainë. Kjo shënon një ndryshim të rëndësishëm, pasi një pozicion më tradicional i Gjëlber do të ishte argumentimi se armët nuk krijojnë paqe dhe se politika e sigurisë duhet të bazohet në ndërtimin e paqes, diplomacisë dhe nxitësit afatgjatë në zgjidhjen e konfliktit. A duhet të shqetësohemi për militarizimin e papritur të BE-së apo është një pasojë e pashmangshme përballë agresionit të hapur Rus?

Unë jam një njeri paqësor në zemër, por ajo që u zgjua me këtë agresion është se edhe kur je paqësor, duhet të jesh në gjendje të përballosh forcën me forcë kur është e nevojshme. Megjithatë, ne duhet të shmangim militarizimin e çdo politike të jashtme. Sepse militarizimi sistematik i politikës së jashtme shpesh ka dështuar. Përfshirja e Francës në Mali dhe Sahel është një shembull i mirë. Por ka edhe momente të tjera kur veprimet ushtarake janë të nevojshme dhe Evropa duhet të jetë e aftë dhe e gatshme për rrethana të tilla.

Ajo që shpresoj është se mbrojtja Evropiane me qeverisjen e duhur do të kufizonte përdorimin e forcës në një numër shumë të kufizuar rastesh. Sepse do të kërkonte miratimin e shumicës së shteteve anëtare, dhe jo vetëm vendimin e një lideri siç është rasti në shumë sisteme presidenciale si Franca. Mbrojtja Evropiane mund të lejojë kontrollin dhe ekuilibrat e duhur rreth përdorimit të forcës. Ndërsa përdorimi arbitrar i forcës është me të drejtë shqetësues, përdorimi legjitim dhe demokratik i forcës duhet të jetë diçka me të cilën të Gjëlberit mund të jetojnë.

Duke iu rikthyer tragjedisë që po shpaloset në Ukrainë, një fitore ushtarake e Ukrainës ose rënia e regjimit të Putinit mund të zgjasë me vite. A mund të shihni ndonjë rrugë diplomatike për një armëpushim në të ardhmen e afërt dhe fillimet

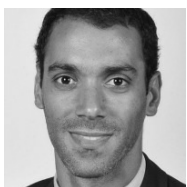
e një procesi paqeje?

Po. Shumë njerëz u tallën me përpjekjet diplomatike të Macron; ai vizitoi Moskën dhe vazhdon të bisedojë me Vladimir Putin. Por, pavarësisht agresionit, pavarësisht luftës që ka gjasa të zgjasë, ne duhet të vazhdojmë të kërkojmë dhe shpresojmë të gjejmë një zgjidhje diplomatike. Si të gjitha zgjidhjet diplomatike, ndoshta do të jetë shumë e pakënaqshme, por unë shoh tre elementë që mund të ndihmojnë në krijimin e një zgjidhjeje të tillë.

Së pari, kufijtë e NATO-s. Është e vështirë të imagjinohet një skenar në të cilin Ukraina i bashkohet NATO-s që çon në një marrëdhënie të qëndrueshme me Rusinë. Isha mjaft i habitur nga fakti që Presidenti Zelensky tha se ishte i hapur për të diskutuar çështjen e neutralitetit të Ukrainës. Tani, neutraliteti mund të nënkuptojë çdo gjë dhe gjithçka, por që kjo pikë është potencialisht në tryezë është qetësuese. Ai ka thënë hapur se nuk e sheh më NATO-n si të shenjtë.

Pika e dytë e negociatave është federalizimi i Ukrainës për të njohur ekzistencën e identiteteve rajonale dhe për të garantuar respekt dhe mbrojtje për pakicat. Në realitet, shteti Ukrainas u ka dhënë garanci këtyre pakicave për shumë vite. Por nëse Rusia mendon se pakicat Ruse nuk mbrohen sipas sistemit aktual shtetëror të Ukrainës, atëherë dhënia e garancive përmes një sistemi federal mund të jetë një rrugë përpara. Pala Ukrainase e ka refuzuar atë me vendosmëri, sepse ata e shohin federalizimin si një mënyrë që Rusia të ushtroj të drejtën e vetos përmes rajoneve që ajo kontrollon. E shoh se si do të ishte një lëshim i papranueshëm. Por asnjë *Lander* Gjerman nuk ka të drejtë vetoje për çdo vendim si pjesë e federalizmit të Gjermanisë. Pra, nuk e kuptoj pse, në kontekstin e Ukrainës, Donbasi ose një rajon tjetër duhet të kenë të drejtën e vetos. Ata thjesht duhet të kenë një vend në tryezë.

Elementi i tretë është kufiri me Ukrainën. Krimea është aneksuar de facto që nga viti 2014. Ky aneksim nuk është njohur nga BE, OKB dhe askush tjetër. Për Rusët, Krimea tani është e tyre. Për Bashkimin Evropian, është e vështirë të pranohet dhe të krijohet një precedent i rivizatimit të kufijve. Por një zgjidhje e ardhshme diplomatike duhet të merret me kufijtë e Ukrainës. Ne nuk mund të jetojmë pafundësisht me këtë paqartësi ku nuk e njohim aneksimin e Krimesë, por në të njëjtën kohë e lejojmë të ndodhë.

Shahin Vallée is director of the geoeconomics programme at the German Council on Foreign Relations.

Published April 14, 2022

Article in Albanian

Translation available in English

Published in the *Green European Journal*

Downloaded from <https://www.greeneuropeanjournal.eu/sanksionimi-i-naftes-dhe-gazit-do-te-behet-kritik-cfare-do-te-thote-lufta-ne-ukraine-per-be-ne/>

The Green European Journal offers analysis on current affairs, political ecology and the struggle for an alternative Europe. In

GREEN EUROPEAN JOURNAL

*print and online, the journal works to create an inclusive, multilingual and independent media space.
Sign up to the newsletter to receive our monthly Editor's Picks.*